

Dosarul nr. 2rac-153/21

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. L. Grădinari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de insolabilitate și Societatea cu Răspundere Limitată „Sudzucker-Moldova”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de insolabilitate împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Sudzucker-Moldova” cu privire la repararea prejudiciului,

împotriva deciziei din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Sudzucker-Moldova” și a fost casată integral hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătoria Drochia, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

constată:

La data de 17 februarie 2017, administratorul insolabilității SRL „Demeder-Com”, Gavriș Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Sudzucker-Moldova” SA cu privire la repararea prejudiciului în sumă de 29 345 286,15 lei.

Ulterior, administratorul insolabilității SRL „Demeder-Com” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând repararea prejudiciului în sumă de 27 982 965,70 de lei (f.d. 93, volumul II).

În motivarea acțiunii, administratorul insolabilității a indicat că prin hotărârea din 15 martie 2016 a Curții de Apel Bălți, a fost constatată insolabilitatea debitorului SRL „Demeder-Com” și s-a intentat procesul de insolabilitate în privința acesteia,

dânsul fiind desemnat în funcția de administrator al insolvenței, deținător al autorizației nr. 95 din 14 ianuarie 2015.

Astfel, în rezultatul examinării posibilității achitării creanțelor față de creditori și achitarea procesului de insolvență, s-a constatat că SRL „Demeder-Com” dispune de o creanță față de ÎM „Sudzucker-Moldova” SA. Datoria pârâtei rezultă din neexecutarea corespunzătoare a contractelor de vânzare-cumpărare exclusivă a sfecele de zahăr nr. 19 din 13 septembrie 2012 și nr. 15/F din 06 august 2013, încheiate între părți, prin care ÎM „Sudzucker-Moldova” SA s-a obligat să procure de la SRL „Demeder-Com” sfeclă de zahăr.

A indicat că, faptul neexecutării corespunzătoare de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfecele de zahăr nr. 19 din 13 septembrie 2012 și cauzării prejudiciilor SRL „Demeder-Com” se datorează următorilor factori.

În vederea respectării pct. 1.1. din contract, SRL „Demeder-Com” a vândut, iar ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a procurat sfeclă de zahăr, roada anului 2013, în cantitate de 37 361,347 de tone, contra sumei de 25 505 606,14 lei. Potrivit pct. 2.1. din contract, prețul pentru o tonă de sfeclă de zahăr vândută va constitui 600 de lei, în condițiile de bază a conținutului de zahăr de 16 %.

A precizat că, faptul transmiterii de către SRL „Demeder-Com” în proprietatea ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a sfecele de zahăr în cantitate de 37 361,347 tone se confirmă prin facturile fiscale nr. JJ 1425053 din 21 octombrie 2013, nr. JJ 1425054 din 21 octombrie 2013, nr. JJ 1425056 din 25 octombrie 2013, nr. JJ 1425060 din 31 octombrie 2013, nr. JJ 1425061 din 13 noiembrie 2013, nr. JJ 1425064 din 26 noiembrie 2013 și nr. JJ 1425073 din 18 decembrie 2013, semnate de ambele părți, iar, calitatea producției livrate se adevărește prin Actele de recepție-calculație, semnate în mod unilateral de către pârâtă.

Potrivit fișelor furnizorului de materie primă, eliberate de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA reclamantului SRL „Demeder-Com”, se confirmă că sfecla de zahăr livrată este de o calitate bună, ce depășește normele de bază ce țin de conținutul de zahăr, fapt confirmat prin adaosul la fiecare tonă de producție livrată.

Administratorul insolvenței a relatat că la 03 decembrie 2013, SRL „Demeder-Com” a prezentat Laboratorului de încercări al Întreprinderii de Stat „Centrul de Elaborări Economice și de Producție” - CEEP mostre de sfeclă de zahăr de pe terenurile: Lozia, Mojila și Dașca, în vederea determinării conținutului de zaharoză în sfeclă. Potrivit rezultatelor de laborator nr. 28-1/02, nr. 29-1/02 și respectiv, nr. 30-1/02, toate din 05 decembrie 2013, conținutul de zaharoză din sfecla de zahăr a constituit: 21,75%, 19,25% și respectiv 22,75%.

Astfel, conținutul de zahăr din sfecla de zahăr recoltată de SRL „Demeder-Com” și transmisă în proprietatea ÎM „Sudzucker-Moldova” SA constituie în medie 21,25 %, însă, din Actele de recepție-calculație, semnate de către ultima, se atestă că zaharoza constituie 16,69 %, 17,75 %, 17,04 %, 17,41 %, 17,46 %, 17,89 %, 18,01 % și 17,24 %. Respectiv, în medie, conform rezultatelor constatate de pârâtă, conținutul de

zahăr din sfecla de zahăr recoltată de SRL „Demeder-Com” și transmisă în proprietatea ÎM „Sudzucker-Moldova” SA constituie 17,43 %.

A invocat că, în mod unilateral, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a fost micșorată zaharoza din sfecla de zahăr recoltată de SRL „Demeder-Com” și transmisă în proprietatea pârâtei cu 3,82 % ($21,25\% - 17,43\% = 3,82\%$), prețul pentru 1 tonă constituind 862,50 de lei ($600 \text{ lei/tona} \times (21,25 - 17,43) = 23,25 \times 37 = 862,50$).

În asemenea mod, reclamantei i-a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 6 718 555,64 de lei, conform calculului: $32\,224\,161,78 \text{ (} 37\,361,347 \times 862,50 \text{ lei)} - 25\,595\,606,14 \text{ lei} = 6\,718\,555,64 \text{ de lei}$.

Administratorul insolvenței a mai indicat că, potrivit pct. 3.5. din contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. 19 din 13 septembrie 2012, transportarea sfeclei de zahăr are loc cu mijloacele de transport acreditate de ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, iar, conform pct. 3.3. din contract, graficul transportării producției este obligatoriu pentru ambele părți.

A explicat că ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a încălcat graficul de transportare a sfeclei de zahăr, prin transportarea acesteia în luna decembrie.

Potrivit caracteristicilor sfeclei ca materie primă pentru producția de zahăr, la păstrarea sfeclei de zahăr în grămezi, aceasta se ofilește. La ofilirea sfeclei cu 10 %, pierderea de zahăr din aceasta crește de 3 ori, în cazul a 20 %, atunci pierderea de zahăr din aceasta crește de 4 ori și respectiv, sfecla ofilită se afectează de mucegai de 3-4 ori mai repede.

A menționat că, conform facturii fiscale nr. JJ 1425073 din 18 decembrie 2013, SRL „Demeder-Com” a transmis în proprietatea ÎM „Sudzucker-Moldova” SA cantitatea de 8 326,855 tone de sfeclă de zahăr, cu un grad de impurificare de 9,33 % și zaharitatea de 17,24 %. Sfecla de zahăr transportată de pârâtă în luna decembrie s-a ofilit cu cel puțin 20 %, pierzând din masa totală 4 %, or, aceasta se păstra în grămezi și nu se transporta de către ultima conform graficului. Deci, în urma transportării întârziate a sfeclei de zahăr, pierderea la cantitatea livrată de 8326,855 tone alcătuia 4 % , prejudiciul cauzat reclamantei fiind de 387 276,498 lei.

Potrivit pct. 3.6 al contractului, în cazul în care gradul de impurificare a producției va depăși 10 % din masa totală a sfeclei de zahăr, atunci transportarea acesteia va avea loc din contul vânzătorului, adică SRL „Demeder-Com”.

Consideră că, anume pârâtul a încălcat graficul de transportare a sfeclei de zahăr, fapt ce a condiționat acumularea suplimentară de impurități la producția recoltată, însă, necătând la aceasta, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA au fost eliberate către SRL „Demeder-Com”, sub pretextul transportării producției cu depășirea gradului de impurități de 10 %, facturile nr. BV 8399253 din 21 octombrie 2013 în sumă de 110 877,26 de lei și nr. BV8399352 din 18 decembrie 2013 în sumă de 52 147,54 de lei.

A susținut că nu din vina SRL „Demeder-Com” a crescut gradul de impurificare a producției și nu pot fi puse pe seama societății suportarea acestor cheltuieli, respectiv, reclamanta fiind prejudiciată cu suma de 163 024,8 lei ($110\,877,26 + 52\,147,54$).

Cu referire la neexecutarea de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclii de zahăr nr. 15/F din 06 august 2013, administratorul insolvenței a notat că, în vederea respectării pct. 1.1 din contract, SRL „Demeder-Com” a vândut, iar, ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a procurat sfeclă de zahăr, roada anului 2014, în cantitate de 38 335,15 tone, contra sumei de 20 900 988,88 de lei.

Potrivit pct. 2.1. din contract, prețul pentru o tonă de sfeclă de zahăr vândută va constitui 600 de lei, în condițiile de bază a conținutului de zahăr de 16 %.

Faptul transmiterii de către SRL „Demeder-Com” în proprietatea ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a sfeclii de zahăr în cantitate de 38 335,15 tone se confirmă prin facturile fiscale semnate de ambele părți: nr. JJ 1425102 din 29 iulie 2014, nr. JJ 1425149 din 29 decembrie 2014, factura fiscală nr. JJ 1425152 din 31 decembrie 2014 și nr. JJ 1425153 din 30 ianuarie 2015.

A menționat că, în conformitate cu pct. 3.5 din contractul de vânzare-cumpărare din 06 august 2013, transportarea sfeclii de zahăr are loc cu mijloacele de transport, acreditate de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, iar, conform pct. 3.3, graficul transportării producției este obligatoriu pentru ambele părți.

Administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a susținut că și în cazul acestui contract, ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a încălcat graficul de transportare a sfeclii de zahăr, condiționând cauzarea de pierderi SRL „Demeder-Com”, fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă eliberată de către pârâtă reclamantei pentru perioada 26 august 2014 – 26 decembrie 2014, conform căreia pentru recoltarea devreme și transportarea sfeclii la ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, SRL „Demeder-Com” i se calculează un Adaos în mărime de 92 493,71 lei. Astfel, consideră că reclamanta a respectat întocmai graficul de recoltare stabilit.

Conform aceleiași fișe, zaharitatea la sfecla de zahăr vândută variază de la 16,25 % până la 18,5 %, în prezența celei de bază de 16 %. Însă, din cauza nerespectării de către pârâtă a graficului de transportare a sfeclii de zahăr, calitățile acesteia brusc se înrăutățesc, iar, reclamantei i-au fost cauzate prejudicii de: 135 781,22 lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 2 678 171,06 lei la capitolul nivel ridicat de impurități fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă eliberată pentru perioada 26 august 2014 – 26 decembrie 2014, 90 240,29 lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 254 665,87 lei la capitolul nivel ridicat de impurități, fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă, eliberată de ÎM „Sudzucker-Moldova” SA reclamantului pentru perioada 27 decembrie 2014 – 31 decembrie 2014 și 999 631,96 lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 862 343,19 lei la capitolul nivel ridicat de impurități, fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă, eliberată pentru perioada 01 ianuarie 2015 – 30 ianuarie 2015.

A mai indicat că la 29 decembrie 2014, între părți a fost semnată factura fiscală nr. JJ 1425149, conform căreia SRL „Demeder-Com” a transmis în proprietatea pârâtei cantitatea de 7577,23 tone de sfeclă de zahăr, însă, ultima nu a eliberat vânzătorului “Fișa furnizorului de materie primă”. În pofida acestui fapt, reieșind din sumele medii

reflectate în facturile eliberate ulterior, se deduce concluzia că pe această factură, la cantitatea de 7 577,23 tone, SRL „Demeder-Com” i s-a cauzat prejudicii de 869 571 de lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 750 146 lei la capitolul nivel ridicat de impurități.

Administratorul insolvenței a relatat că, potrivit Raportului de expertiză nr. 0360889 din 08 ianuarie 2015, întocmit de către Camera de Comerț și Industrie, efectuat la cererea SRL „Demeder-Com”, procentul mediu al zaharozei din sfecla de zahăr recoltată de către SRL „Demeder-Com” în anul 2014, constituie 18,414, pe când conform Fișei furnizorului de materie primă, eliberată de ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, procentul mediu al zaharozei constituie 15,244.

Prin urmare, prețul unei tone de zahăr cu procentul mediu de zaharitate 18,414 va constitui 720,71 lei ($600 \times (18,414 - 4) : 12$), iar, prejudiciul cauzat reclamantei la capitolul diminuarea procentului zaharoză constituie $38335,15 \times 720,7$ lei – 20 900 998,88 = 6 727 143,72 lei.

A remarcat că la 25 noiembrie 2014 de către comisia, în componența specialistului principal în Direcția Agricultură și Alimentație a Consiliului raional Florești și angajaților SRL „Demeder-Com”, a fost întocmit Actul de constatare, aprobat de către șeful Direcției Agricultură și Alimentație a Consiliului raional Florești, prin care s-a constatat că la marginea câmpurilor SRL „Demeder-Com” se află în grămezi un volum de aproximativ 32 000 de tone de sfeclă de zahăr.

Din cantitatea de 32 000 de tone de sfeclă de zahăr, aflată în grămezi, de facto în perioada următoare, într-un termen îndelungat de două luni de zile, a fost transportată doar cantitatea de 22 883,77 de tone. Respectiv, păstrarea în grămezi pe un termen de două luni a producției a condiționat la degradarea/alterarea acesteia în cantitate de 9116,23 tone ($32000 - 22 883,77$) în așa mod pierderile reclamantei fiind de 6 570 066,96 de lei.

Administratorul insolvenței a explicat că potrivit pct. 3.6. din contract, în cazul în care gradul de impurificare a producției va depăși 10 % din masa totală a sfeclei de zahăr, atunci transportarea acesteia va avea loc din contul vânzătorului, adică SRL „Demeder-Com”. La caz, anume pârâta a încălcat graficul de transportare a sfeclei de zahăr, lucru ce a condiționat la acumularea de impurități pe producția recoltată, însă, în pofida acestui fapt, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA au fost eliberate, sub pretextul transportării producției cu depășirea gradului de impurități de 10 %, facturile nr. DV 4705128 din 30 ianuarie 2015 în sumă de 94 332 de lei și nr. DV 4705126 din 31 decembrie 2014 în sumă de 13 244,36 de lei. Este cert că nu din vina reclamantei a crescut gradul de impurificare a producției și nu pot fi puse pe seama societății suportarea acestor cheltuieli, respectiv, SRL „Demeder-Com” fiind prejudiciată cu suma de 107 576,36 lei ($94 332 + 13 244,36$).

Totodată, administratorul insolvenței a invocat că potrivit pct. 4.2. din contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. 15/F din 06 august 2013, în cazul neachitării de către cumpărătorul ÎM „Sudzucker-Moldova” SA vânzătorului SRL „Demeder-Com” a prețului pentru producția procurată, atunci la

suma neachitată se calculează o penalitate în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere. Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 23 august 2016 s-a încasat de la ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com” datoria în sumă de 3 715 394,96 de lei, constituită în temeiul contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfecele de zahăr nr. 15/F din 06 august 2013.

A declarat că datoria adjudecată a fost încasată în mod silit din contul pârâtului tocmai la 03 noiembrie 2016. Respectiv, pârâta urmează să achite penalitate pentru neachitarea în termen a datoriei în mărime de 668 771,09 lei, calculată pentru 180 de zile.

A menționat că în adresa ÎM „Sudzucker-Moldova” SA au fost expediate multiple scrisori, cu solicitarea de a respecta graficul de transportare a producției agricole și de a transporta în regim de urgență sfecla de zahăr recoltată și depozitată în grămezi, precum de a achita datoriile față de SRL „Demeder-Com”. Însă, cerințele nu au fost executate corespunzător de către pârâtă. Astfel, la 20 ianuarie 2017 administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a expediat în adresa ÎM „Sudzucker-Moldova” SA somația de înființare a popririi și a obligat-o să achite în termen de 5 zile datoria acumulată. Somația a fost recepționată la 23 februarie 2017, însă, datoria nu a fost stinsă.

Administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com”, Gavriș Nicolae, a solicitat încasarea din contul ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com” a prejudiciului în sumă de 27 982 965,70 de lei.

Prin încheierea din 12 aprilie 2017 a Curții de Apel Bălți, cauza civilă a fost strămutată după competență la Judecătoria Drochia (f.d. 184-185, volumul I).

Prin încheierea din 30 noiembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a fost înlocuită cu succesorul în drepturi SRL „Sudzucker-Moldova”, care s-a reorganizat prin transformare potrivit extrasului din Registrul de Stat al persoanelor juridice nr. 30788 din 20 iunie 2018.(f.d. 67, 76 volumul II).

Prin hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial și a fost validată poprirea privind încasarea de la SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență a datoriei în sumă de 25 108 092,33 de lei. S-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență datoria în sumă de 25 108 092,33 de lei. În rest, cerințele au fost respinse. Totodată, s-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 de lei.

La data de 24 ianuarie 2020 SRL „Sudzucker-Moldova” a declarat apel împotriva hotărârii din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, cu încasarea din contul intimitei a taxei de stat în sumă de 37 500 de lei.

Prin decizia din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de SRL „Sudzucker-Moldova” și a fost casată integral hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență prejudiciul material în sumă de 15 466 204, 32 de lei, în rest acțiunea fiind respinsă. Totodată, s-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 de lei.

La data de 01 martie 2021 SRL „Sudzucker-Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar, la 09 iunie 2021 a depus recurs suplimentar, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți în partea admiterii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral, cu încasarea din contul intimatului a taxei de stat în sumă de 37 500 de lei și 25 000 de lei.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, adoptată cu încălcarea normelor de drept material și procedural și cu aprecierea în mod arbitrar a probelor administrate.

Recurentul a menționat că inițial, administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a depus cerere de validare a popririi în instanța de insolvență, însă, după strămutarea dosarului la Judecătoria Drochia, obiectul acțiunii nu a fost modificat, fiind solicitată de asemenea validarea popririi privind încasarea sumei de 27 982 965,70 de lei. Prin urmare, instanța de apel, încasând de la SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență suma de 15 466 204, 32 de lei cu titlu de prejudiciu material, a modificat din oficiu obiectul și temeiul acțiunii, încălcând prevederile art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Consideră că, la caz, unica soluție era respingerea cererii de validare a popririi, dat fiind faptul că probatoriul administrat, inclusiv constatările reținute în încheierea din 12 aprilie 2017 a Curții de Apel Bălți, dovedesc incontestabil că nu are datorii față de SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență.

Cu referire la încasarea prejudiciului în sumă de 6 727 143,72 de lei, recurenta a menționat că instanța de apel eronat a inclus și utilizat datele privind procentajul mediu de zaharitate a sfeclii de zahăr de pe câmpul Pădurea Țiplești (19,60 %) în formula de calcul pentru determinarea procentajului mediu de zaharitate, supusă expertizării conform Raportului de expertiză din 08 ianuarie 2015, deoarece acest câmp nu este indicat în lista terenurilor de pe care au fost prelevate probe de sfeclă de zahăr.

La fel, SRL „Sudzucker-Moldova” a invocat că procedurii de efectuare a analizelor de laborator în vederea determinării procentajului mediu de zaharitate, a fost supusă doar sfecla de zahăr recolta anului 2014, în cantitate de 21537,28 tone masă curată, din totalul 38 335,15 tone, crescută pe terenuri cu suprafața de 431 ha, din totalul de 779 ha, circumstanță ce exclude luarea ca bază și raportarea procentajului mediu de

zaharitate determinat de către instanța de apel, la întreaga cantitate de sfeclă de zahăr recolta anului 2014.

Recurenta a afirmat că din conținutul actului de constatare din 25 noiembrie 2014, reținut de către instanța de apel la concluzia încălcării graficului de transportare a producției, nu rezultă că, cantitatea de 32 000 tone de sfeclă de zahăr, pretinsă că se afla în grămezi la marginea câmpurilor intinatei, era preconizată să fie livrată doar către SRL „Sudzucker-Moldova”. Or, conform datelor contabile, în anul 2014 SRL „Demeder-Com” a crescut sfeclă de zahăr și pentru ÎCS „Moldova Zahăr” SRL. Mai mult ca atât, reprezentanții recurentei nu au fost invitați și nu au participat la lucrările comisiei.

La 18 iunie 2021 lichidatorul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvabilitate, Gavriș Nicolae, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral, cu încasarea sumei de 7 273 678,64 de lei cu titlu de prejudiciu.

În motivarea recursului s-a indicat că pe parcursul examinării cauzei, au fost prezentate probe pertinente și suficiente care demonstrează neexecutarea corespunzătoare de către SRL „Sudzucker-Moldova” a contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. 19 din 13 septembrie 2012.

Consideră că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia omiterii termenului de prescripție la înaintarea pretențiilor cu privire la încasarea sumelor pentru anul 2013, or, conform pct. 2.7 din contractul din 13 septembrie 2012, cumpărătorul execută achitarea sfeclei de zahăr primite prin transferul sumelor la contul vânzătorului până la 31 decembrie 2013 – 80 %, iar, achitarea finală nu mai târziu de 28 februarie 2014. Prin urmare, SRL „Demeder-Com” a aflat despre încălcarea drepturilor sale numai după 28 februarie 2014, când a expirat termenul de achitare finală, acțiunea fiind înaintată la 17 februarie 2017, în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 26 februarie 2021.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la data de 22 aprilie 2021, potrivit scrisorii de însoțire nr. 8975 (f.d. 65, volumul IV), fiind recepționată de către SRL „Sudzucker-Moldova” la 21 aprilie 2021 și de către SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvabilitate la 28 aprilie 2021, conform semnăturilor de pe avizele de recepție (f.d. 79-80, volumul IV).

Astfel, recursul declarat de către SRL „Sudzucker-Moldova” la 01 martie 2021 și recursul suplimentar la 09 iunie 2021, precum și recursul declarat de lichidatorul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvabilitate la 18 iunie 2021, sunt în termen.

Copiile recursurilor depuse au fost expediate în adresa ambelor părți, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d.75, 109-110, 118-120, volumul IV).

Prin referința depusă la 28 iunie 2021, lichidatorul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență, Gavriș Nicolae, a solicitat considerarea recursului declarat de SRL „Sudzucker-Moldova” ca fiind inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

La 12 iulie 2021, SRL „Sudzucker-Moldova” a depus referință la recursul declarat de SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență, solicitând considerarea acestuia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 06 octombrie 2021 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursurile se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursurile declarate și obiecțiile expuse în referințe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 13 septembrie 2012 SRL „Demeder-Com”, în calitate de vânzător a încheiat cu ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare a sfeclei de zahăr nr. 19, obiectul căruia a constituit înstrăinarea sfeclei de zahăr, roada anului 2013, în cantitate de 28 000 de tone, cantitate ce poate fi modificată prin acordul părților, la prețul de 600 de lei/tona, în condițiile de bază a conținutului de zahăr de 16 % (f.d. 13-15, volumul I).

Conform facturilor fiscale semnate de părți, în temeiul contractului nr. 19 din 13 septembrie 2012, SRL „Demeder-Com” a vândut ÎM „Sudzucker-Moldova” SA sfeclă de zahăr, roada anului 2013, în cantitate de 37 361,347 de tone, contra sumei de 25 505 606,14 de lei.

Înaintând prezenta acțiune la 17 februarie 2017, administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com”, Gavriș Nicolae a susținut că vânzătorului i-a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 6 718 555,64 de lei, ca urmare a micșorării, în mod unilateral, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a zaharozei din sfecla de zahăr recoltată de SRL

„Demeder-Com” și transmisă în proprietatea pâratei cu 3,82 %, fapt confirmat prin investigațiile efectuate de către Laboratorul de Încercări „Centrul de Elaborări Economice și de Producție (f.d. 44-46, volumul I).

De asemenea, administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a invocat că a fost cauzat prejudiciu în mărime de 387 276,498 de lei, cauzat în urma transportării întârziate a sfeclei de zahăr în luna decembrie și în mărime de 163 024,8 lei - în urma transportării întârziate a sfeclei de zahăr, motiv din care a crescut gradul de impurificare a producției.

La data de 06 august 2013, SRL „Demeder-Com”, în calitate de vânzător a încheiat cu ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare a sfeclei de zahăr nr. 15F, obiectul căruia a constituit înstrăinarea sfeclei de zahăr, roada anului 2014, în cantitate de 27 265 de tone, cantitate ce poate fi modificată prin acordul părților, la prețul de 600 de lei/tona, în condițiile de bază a conținutului de zahăr de 16 % (f.d. 51-53, volumul I).

Din facturile fiscale semnate de părți, rezultă că în baza contractului nr. 15F din 06 august 2013, SRL „Demeder-Com” a vândut pâratei ÎM „Sudzucker-Moldova” SA sfecle de zahăr, roada anului 2014, în cantitate de 38 335,15 tone, contra sumei de 20 900 988,88 de lei.

Administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a indicat că, din cauza nerespectării de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a graficului de transportare a sfeclei de zahăr, calitățile acesteia brusc s-au înrăutățit, iar, reclamantei i-au fost cauzate prejudicii de 135 781,22 de lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 2 678 171,06 lei la capitolul nivel ridicat de impurități fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă eliberată pentru perioada 26 august 2014 – 26 decembrie 2014; 90 240,29 de lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 254 665,87 de lei la capitolul nivel ridicat de impurități, fapt confirmat prin Fișa furnizorului de materie primă, eliberată de ÎM „Sudzucker-Moldova” SA pentru perioada 27 decembrie 2014 – 31 decembrie 2014; 999 631,96 de lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 862 343,19 lei la capitolul nivel ridicat de impurități, conform Fișei furnizorului de materie primă, eliberată pentru perioada 01 ianuarie 2015 – 30 ianuarie 2015; 869 571 de lei la capitolul nivel scăzut de zaharoză și 750 146 de lei la capitolul nivel ridicat de impurități, în temeiul facturii fiscale nr. JJ 1425149 din 29 decembrie 2014.

La fel, administratorul insolvenței SRL „Demeder-Com” a invocat că în rezultatul micșorării, în mod unilateral, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a zaharozei din sfecla de zahăr recoltată de reclamantă, a fost cauzat prejudiciu în sumă de 6 727 143,72 de lei, calculat conform procentul mediu al zaharozei de 18,414, stabilit prin Raportul de expertiză nr. 0360889 din 08 ianuarie 2015, întocmit de către Camera de Comerț și Industrie (f.d. 82-84, volumul I).

În continuare, administratorul insolvenței a menționat că a fost cauzat prejudiciu în mărime de 6 570 066,96 de lei, ca urmare a transportării târzii de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a sfeclei de zahăr recoltate de către SRL „Demeder-Com” după 25 noiembrie 2014, păstrată în grămezi până la două luni, condiționând la

degradarea/alterarea acesteia în cantitate de 9116,23 tone.

SRL „Demeder-Com” a mai solicitat repararea prejudiciului în sumă de 107 576,36 de lei, conform facturilor fiscale eliberate de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA, sub pretextul transportării producției cu depășirea gradului de impurități de 10 %, precum și încasarea penalității în mărime de 668 771,09 lei, pentru neachitarea în termen a datoriei în sumă de 3 715 394,96 de lei, constituită în temeiul contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclii de zahăr nr. 15/F din 06 august 2013, încasată prin hotărârea din 23 august 2016 a Curții de Apel Bălți.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a dispus încasarea din contul SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență a datoriei în sumă de 25 108 092,33 de lei, în rest, pretențiile fiind respinse. Totodată, s-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 de lei.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de SRL „Sudzucker-Moldova”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat integral hotărârea primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova”, succesor în drepturi și obligațiuni al ÎM „Sudzucker-Moldova” SA în beneficiul SRL „Demeder-Com”, în proces de insolvență prejudiciul material în sumă de 15 466 204, 32 de lei, în rest acțiunea fiind respinsă. Totodată, s-a încasat de la SRL „Sudzucker-Moldova” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pretențiile ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare nr. 19 din 13 septembrie 2012, sunt depuse cu omiterea termenului de prescripție. Or, despre presupusa micșorare, în mod unilateral, de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a zaharozei din sfecla de zahăr recoltată în anul 2013, reclamanta a cunoscut la 05 decembrie 2013, când a luat cunoștință de rezultatele de laborator. Iar, la 18 decembrie 2013 au fost semnate ultimele facturi întocmite în scopul executării contractului nr. 19 din 13 septembrie 2012, respectiv, la această dată a început a curge termenul în interiorul căruia reclamanta urma să-și apere drepturile rezultate din presupusa nerespectare a graficului de transportare a producției.

Cu referire la prejudiciul cauzat în urma neexecutării clauzelor contractului nr. 15/F din 06 august 2013, instanța de apel a reținut că, potrivit concluziilor expertului din Raportul de expertiză nr. 0360889 din 08 ianuarie 2015, zaharitatea medie a sfeclii de zahăr conform analizelor efectuate în perioada 15 septembrie 2014 – 05 ianuarie 2015 constituie 17,740 %. Astfel, reieșind din pct. 2.1. din contractul de vânzare-cumpărare, instanța de apel a stabilit prețul de 687 de lei per tonă. Potrivit facturilor fiscale, recolta de sfeclă de zahăr pentru anul 2014 a constituit 38 335,15 tone, masă curată, respectiv ÎM „Sudzucker - Moldova” SA urma să achite reclamantei 26 336 248,05 lei (38335,15 tone x 687 lei), însă, s-a achitat suma de 20 900 998,88 lei, diferența dintre aceste sume constituind 5 435 249,17 lei, ce necesită a fi încasată din contul pârâtei.

În continuare, instanța de apel a mai stabilit că părțile au întocmit Graficul (planul) privind furnizarea sfeclei de zahăr recolta anului 2014 și anume, începând cu 26 august 2014 până la 07 decembrie 2014, graficul a fost semnat de către ambele părți cu aplicarea ștampilei societăților contractante. Faptul neexecutării corespunzătoare de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a graficului se confirmă prin scrisorile expediate de SRL „Demeder-Com”, prin care a informat pârâtul despre recoltarea sfeclei de zahăr și nerespectarea de către ultimul a graficului de transportare a acesteia, care are ca consecință pierderea calităților mărfii și chiar posibila alterare a sfeclei de zahăr recoltate, precum și prin Actul de constatare din 25 noiembrie 2014, care confirmă aflarea grămezilor de sfeclă de zahăr la marginea câmpurilor reclamantei.

Prin urmare, din cauza nerespectării de către ÎM „Sudzucker-Moldova” SA a graficului de transportare a sfeclei de zahăr, a avut ca efect reducerea procentului de zaharitate a acesteia și acumularea impurităților, fapt ce se confirmă atât de lucrările științifice la care fac trimitere ambele părți și alte articole plasate pe paginile web specializate în agricultură.

În acest context, Curtea de Apel Bălți a dedus cauzarea de către ÎM „Sudzucker - Moldova” SA vânzătorului de sfeclă de zahăr SRL ”Demeder-Com” a prejudiciului format din ajustarea prețului cu reducerea sumelor, în total, nejustificat, nu din vina ultimei a fost redus de ÎM „Sudzucker - Moldova” SA prețul la sfecla de zahăr în sumă de 3 768 043,31 lei.

La fel, pierderile în greutate a sfeclei de zahăr ca urmare a aflării acesteia pe câmp o perioadă de la câteva zile până la două luni, au constituit 9116,32 tone, formate din 32 000 tone aflate câmp la 25 noiembrie 2014 minus 22883,77 tone transportate de pe câmp de ÎM „Sudzucker - Moldova” SA. Deci, prejudiciul cauzat SRL „Demeder-Com” de către pârâtă ca urmare a transportării întârziate a sfeclei de zahăr, care și-a pierdut din greutate ca urmare a aflării acesteia pe câmp, în grămezi mari mai mult de 24 ore, la temperaturi scăzute, fiind supusă procesului de putrefacție, îngheț/dezgheț, constituie 626 911,84 de lei, ce rezultă din formula $9116,32 \text{ tone} \times 687 \text{ lei/tonă}$.

Cu referire la pretenția reclamantului privind încasarea penalității pentru neachitarea în termen a datoriei în mărime de 668 771,09 lei, instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe în partea respingerii acesteia nu a fost contestată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că decizia instanței de apel este pripită.

În conformitate cu 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele

constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 din Codul de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

În speță, instanța de apel a reținut că părțile au întocmit Planul-grafic privind furnizarea sfeclei de zahăr recolta anului 2014 și anume începând cu 26 august 2014 până la 07 decembrie 2014, graficul fiind semnat de către ambele părți cu aplicarea ștampilei societăților contractante (f.d.65, volumul I).

Potrivit pct. 3.5. al contractului de vânzare- cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. 15F din 06 august 2013, transportarea sfeclei de zahăr are loc cu mijloacele de transport, acreditate de către SRL „Sudzucker-Moldova”, iar conform pct. 3.3. al aceluiași contract, graficul transportării producției este obligatoriu pentru ambele părți.

Astfel, instanța de apel a constatat că SRL „Sudzucker-Moldova” nu a executat corespunzător obligațiile contractuale asumate, fapt ce a determinat cauzarea unui prejudiciu material SRL „Demeder-Com”. Or, reieșind din specificul obiectului contractului nr.15F din 06 august 2013 și anume rădăcini de sfeclă de zahăr ce constituie bun alterabil, transportarea mărfii cu încălcarea graficului stabilit de ambele părți au cauzat cu certitudine prejudicii materiale vânzătorului SRL „Demeder-Com”.

În contextul celor indicate mai sus, Curtea de Apel Bălți a dedus cauzarea de către SRL „Sudzucker-Moldova” vânzătorului de sfeclă de zahăr SRL „Demeder-Com” a prejudiciului format din ajustarea prețului cu reducerea sumelor de: minus 2 678 171,06 lei (potrivit Fișei furnizorului de materie pentru perioada 26 august 2014-26 decembrie 2014), cu minus 90 240,29 (potrivit Fișei furnizorului de materie primă eliberată pentru perioada 27 decembrie 2014 – 31 decembrie 2014) și minus 999 631,96 lei (potrivit Fișei furnizorului de materie primă pentru perioada 01 ianuarie 2015-30 ianuarie 2015), în total, nejustificat, nu din vina vânzătorului a fost redus de SRL „Sudzucker-Moldova” prețul la sfecla de zahăr în sumă totală de 3 768 043,31 lei.

Analizând fișele furnizorului de materie primă, eliberate de către SRL „Sudzucker-Moldova” vânzătorului de sfeclă de zahăr SRL „Demeder-Com”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că acestea au forma unui tabel cu 16 colonițe, colonița 11 fiind denumită „Adaos zaharitate, incl. TVA, lei”, iar, colonița 12 „Ajustarea prețului conform pct. 2.8 din contract, inclusiv TVA, lei”.

În Fișa furnizorului de materie pentru perioada 26 august 2014 - 26 decembrie 2014 (f.d. 74-75, volumul I), în colonița 12 „Ajustarea prețului conform pct. 2.8 din contract, inclusiv TVA, lei” a fost indicată suma de minus 2 678 171,06 lei.

În Fișa furnizorului de materie primă eliberată pentru perioada 27 decembrie 2014 – 31 decembrie 2014 (f.d. 77, volumul I), în colonița 11 „Adaos zaharitate, incl. TVA, lei” s-a indicat suma de minus 90 240,29 de lei, iar, în colonița 12 „Ajustarea prețului conform pct. 2.8 din contract, inclusiv TVA, lei” – minus 254 665,87 de lei.

În Fișa furnizorului de materie primă pentru perioada 01 ianuarie 2015 - 30 ianuarie 2015 (f.d. 71, volumul I), în colonița 11 „Adaos zaharitate, incl. TVA, lei” s-a indicat suma de minus 999 631,96 de lei, iar, în colonița 12 „Ajustarea prețului conform pct. 2.8 din contract, inclusiv TVA, lei” – minus 862 343,19 lei.

Încasând suma de 3 768 043,31 lei cu titlu de prejudiciu, instanța de apel a menționat că acesta a fost cauzat în urma ajustării neîntemeiate a prețului de către ÎM

„Sudzucker - Moldova” SA față de roada recoltată la timp de SRL ”Demeder-Com”, dar neridicată de cumpărător, fapt ce a dus la diminuarea zaharității, sub limitele celor ce ar fi în cazul ridicării în timpul corespunzător al roadei.

La fel, instanța de apel a indicat că reducerea prețului per tonă, prevăzut în colonița 11 a Fișelor furnizorului de materie primă, constituie prejudiciu adus SRL „Demeder-Com” de SRL „Sudzucker - Moldova” prin transportarea cu întârziere a sfeclei de zahăr de pe câmp, întrucât staționarea sfeclei în grămezi mari în câmp, mai mult de o noapte, cu decalaj esențial de temperaturi zi/noapte, duce la degradarea acesteia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, din decizia instanței de apel nu este clară concluzia încasării acestor sume, întrucât suma de minus 2 678 171,06 lei se regăsește în fișa furnizorului la colonița 12 „Ajustarea prețului conform pct. 2.8 din contract, inclusiv TVA, lei”, pe când sumele - minus 90 240,29 de lei și minus 999 631,96 de lei au fost atribuite la colonița 11 „Adaos zaharitate, incl. TVA, lei”.

Astfel, instanța de apel nu a motivat de ce a ajuns la concluzia de a încasa din unele fișe ale furnizorului doar pretinsul prejudiciu ca urmare a diminuării zaharității, iar, din altă fișă – prejudiciul pentru ajustarea neîntemeiată a prețului.

Mai mult ca atât, în cererea de apel, SRL „Sudzucker-Moldova” a invocat că la data de 18 iulie 2014, părțile au semnat Anexa nr. 3 la contractul nr. 15F din 06 august 2013, prin care au convenit vânzarea, respectiv cumpărarea sfeclei de zahăr în curs de execuție, care se află pe câmpurile SRL „Demeder-Com” cu suprafața totală de 779 ha, operațiune realizată din punct de vedere juridico-contabil la data de 29 iulie 2014, fapt confirmat prin factura fiscală seria JJ nr. 1425102 din 29 iulie 2014. Potrivit pct. 6 al Anexei nr. 3 din 18 iulie 2014, din momentul încheierii prezentei anexe, cumpărătorul devine proprietar al sfeclei de zahăr în curs de execuție situată pe câmpurile indicate la pct. 1 al prezentei anexe, precum și proprietar al întregii recolte de sfeclă de zahăr, care va fi obținută din sfecla de zahăr în curs de execuție procurată. Iar, în pct. 7 al Anexei nr. 3 din 18 iulie 2014 s-a indicat că, după procurarea sfeclei de zahăr în curs de execuție, cumpărătorul de sine stătător determină procedurile și tehnologiile agrotehnice ce urmează a fi realizate, inclusiv planul-grafic de recoltare, încărcare și transportare a sfeclei de zahăr.

SRL „Sudzucker-Moldova” a susținut că prin urmare, după încheierea Anexei nr. 3 din 18 iulie 2014, a decăzut necesitatea ajustării/modificării graficului de transportare prealabil/inițial la situația reală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă că instanța de apel, ajungând la concluzia că graficul de transportare a sfeclei de zahăr a fost încălcat de către SRL „Sudzucker-Moldova”, nu s-a expus asupra argumentului invocat de către ultimul, precum că, odată cu semnarea Anexei nr. 3 din 18 iulie 2014 la contractul nr. 15F din 06 august 2013, nu mai era obligată să respecte graficul inițial stabilit la încheierea contractului.

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus nici asupra argumentului invocat în apel de către SRL „Sudzucker-Moldova”, precum că în pct. 2.2.3 din contractul nr. 15F din 06 august 2013, părțile au prevăzut și estimat eventualele pierderi, care puteau fi generate de păstrarea sfeclei de zahăr în grămezi, după data de 20 noiembrie 2014. Astfel, potrivit datelor din fișele furnizorului de materie primă, pentru păstrarea sfeclei de zahăr după data de 20 noiembrie 2014, SRL „Sudzucker-Moldova” a achitat SRL „Demeder-Com” un adaos în sumă totală de 564 122,96 de lei, astfel, compensând posibilele pierderi, generate de păstrarea sfeclei de zahăr după data de 20 noiembrie 2014.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel, ajungând la concluzia de a admite parțial acțiunea, nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate de către SRL „Sudzucker-Moldova” în apel, decizia Curții de Apel Bălți fiind adoptată pripit, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate, iar, faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Se accentuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de insolvență și Societatea cu Răspundere Limitată „Sudzucker-Moldova”.

Se casează integral decizia din 26 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de insolvență împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Sudzucker-Moldova” cu privire la repararea prejudiciului, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic